

Af Stine Korst

I november 1991 var jeg så heldig at optage et helt fantastisk interview med den dengang 89-årige Børge Houmann, tidligere chefredaktør for Land & Folk, aktiv i Det kommunistiske Parti og meget andet. Interviewet indgår i en portrætfilm om Martin Andersen Nexø som Houmann lærte at kende i 1922 og siden både bevarede et venskab og til dels et politisk fællesskab med indtil Nexøs død i 1954. Men også efter Nexøs død bevarede Houmann en stor interesse for Nexø og har således samlet mange af Nexøs artikler og breve i bogform, og ikke mindst skrev han det uvurderlige store trebindsværk *Martin Andersen Nexø og hans samtid*.

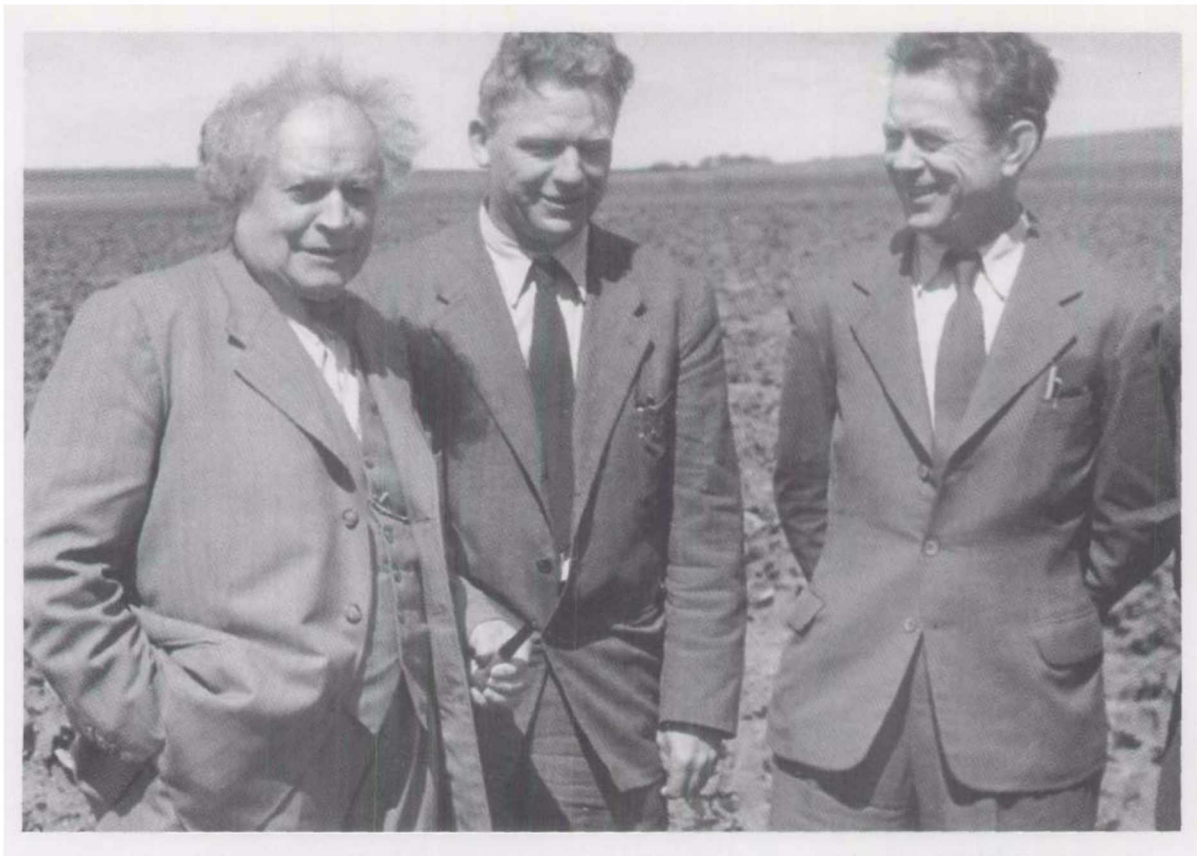
Det var også Børge Houmann der gjorde mig opmærksom på at DKP havde optaget 16mm film sådan hen ad vejen vistnok fra 1938 og frem. Houmann huskede bl.a. nogle klip hvor Nexø og Aksel Larsen kørte i karet! Filmene var givet til ABAs arkiver og måtte ligge der. Jeg var ellevild! Netop fordi hovedpersonen i min film har været død i lang tid, er det nok så vigtigt at han figurerer i filmen så meget som muligt - og meget gerne på 'levende' billeder.

Jeg fik lavet en aftale med Hans Uwe Petersen for gennemsyn af filmene. Dengang lå ABA i de gamle lokaler i Rejsbygade i Folkets Hus, og arkivet

svarede helt til mine bedste forestillinger om et arkiv. Stopfyldte reoler fra gulv til loft med labyrintagtige gange imellem, med levende mennesker som bare præcis vidste hvor hver af disse dyrebare, men uoverskuelige informationer kunne hentes frem. Filmene lå dybest inde i den bagerste kælder, og her sad jeg i mange timer ved et gammelt 16 mm klippebord og så filmene igennem. Det var en oplevelse.

DKPs filmarkiv indeholder 24 film afkortere eller længere varighed, alle på 16 mm fra 1938 til ca. 1955. De ældste er selvfølgelig i sort/hvid, mens enkelte af de yngre optagelser er i farver. Alle er de uden tone, men en del af filmoptagelserne har forklarende skilte indimellem. En del af filmene er ens - dvs. nogle er de oprindelige optagelser, og andre er en færdigklippet version af samme.

Fælles for dem alle er at de er i en ganske elendig stand. Film har det ligesom os mennesker, de skrumper ind og bliver porøse når de bliver gamle. Der skal en længere kemisk proces til for at få dem 'rettet ud' igen hvis de skal overføres til video. I arkivet findes en 3-4 stykker i denne ynkelige stand som absolut er værd at gemme for eftertiden. Det skal nok gøres snarest muligt, men er desværre også en forholdsvis dyr proces, så jeg håber at det kan lykkes

Martin Andersen Nexø på sin 76 års fødselsdag 26. juni 1945. Han er sammen med kommunisterne Alfred Jensen og Aksel Larsen, begge ministre på det tidspunkt. (ABA)

ABA at få nogen til at betale dette arbejde. Det er vigtigt at en så fin dokumentation bliver bevaret for eftertiden.

Jeg har i år genseet filmene og brugt enkelte klip hist og her til filmen om Nexø. Til gengæld har jeg fået overført fem af de gamle film til video. De ligger nu både på en videomaster og på almindelig VHS og er således bevaret for eftertiden i forhåbent-

lig mange år fremover. Alle er de sort/hvide, et par af dem ganske korte (Gadeagitation stem K, og den 16. kongres), filmen af en 1. maj demonstration varer 6 minutter, og så er der to lange film, begge med skiltning, som varer 10 og 13 minutter. De stammer begge fra 1938 - den ene fra DKPs landskonference i juni i Fyns Forum med hele centralkomiteen samlet, gode billeder af Aksel Larsen, Nexø og mange,

**ABA's beholdning af film i DKP's arkiv
rummer følgende spoler:**

- Den V. Verdensungdomsfestival
- Diverse fraklip
- Valgagitation: »Stem på Frode Toft«
- Gadeagitation: Stem K. Aksel Larsen taler
- 1. Maj (langt optog)
- DKP's 15. Kongres (3 spoler)
- DKP's 16. Kongres
- Festival i Berlin DDR
- Uredigerede fraklip, DKU
- Billeder fra befrielsesdagene
- Gamle militærbilleder, bombeangreb
- Ungdomsfest, gymnastikopvisning
- Privat sommerferiefilm
- DKU demonstration
- Martin Nielsen, uredigerede optagelser
- Ungdomsstævne Aalborg 1938
- DKU Aalborg
- Landspartikonferencen i Odense 1938
- Landspartikonferencen 1938, 2. del
- Landspartikonferencen 1938, 3. del
- Landspartikonferencen 1938, 4. del
- DKP i 1950'erne
- DKP, maj demonstration

Ud over disse filmspoler som Stine Korst har gennemset, er der siden kommet enkelte - nyere - spoler og videobånd omhandlende DKP til.

Indtil de nævnte film har gennemgået en restauration/konservering og eventuelt er overspillet til f.eks. VHS-videofilm, er de desværre ikke tilgængelige for ABAs brugere og lånere. Men det er muligt at se de videokopier af fem af filmene som er nævnt i artiklen.

mange flere. Den anden er fra et stort DKU-møde i Ålborg, også med Aksel Larsen, Ib Nørlund, Frode Toft og mange andre. Det er her Aksel Larsen og Nexø kører i karet.

Filmen om Nexø - som jo også er et stykke historisk dokumentation - får premiere omkring april 1997. Jeg har været meget glad for den store hjælp jeg har kunnet hente i ABA - i øvrigt også i ABAs fantastiske billedarkiv.